

มาทำความรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับเวทีขับเคลื่อนกลไกในการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับหมู่บ้านและตำบลวัดดาว ซึ่งกำลังขับเคลื่อนอยู่ในอบต.วัดดาว อยู่ในขณะนี้...โดยอาจารย์ทรงพล เจตนาวณิชย์

อาจารย์ทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้อำนวยการสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา อธิบายถึงเวทีขับเคลื่อนกลไกในการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับหมู่บ้านและตำบลวัดดาว ซึ่งทำงานกับชุมชนท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลายาวนานนับสิบปีเริ่มมองเห็นว่า การพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย หากรอโตขึ้นไปเมื่อเริ่มมีนิสัยไม่ดีติดตัวทำให้แก้ยาก.. “โจทย์ของเราภายใต้โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ระยะที่ 3ฯ คือพัฒนากลไกชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เราเคยทำหลักสูตรนักถักทอชุมชน(โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ระยะที่ 2 : หลักสูตรนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว) ให้เจ้าหน้าที่อบต.ได้เข้ามาประสานภาคีต่างๆ ในพื้นที่ แต่พบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาเรียนรู้ระดับหมู่บ้านด้วย เพื่อดูว่าระดับหมู่บ้านมีกลไกอะไรบ้าง เราพบว่าในแต่ละหมู่บ้าน เราสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และกรรมการหมู่บ้าน จากนั้นค่อยไปเชื่อมกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งหัวใจสำคัญคือการตั้งวงแลกเปลี่ยนและสะท้อนกันในทุกระดับในหมู่บ้าน โดยทุกภาคส่วนช่วยกันกำหนดว่าคุณลักษณะของเด็กในหมู่บ้านตนเองว่าควรเป็นอย่างไร และจะทำอย่างไร

ให้เด็กมีคุณลักษณะแบบที่ต้องการ ที่ผ่านมาก็มีความพยายามที่จะทำกันอยู่ แต่ขาดวิธีการ ทางสรรส.จึงนำวิธีการต่างๆ เข้าไปช่วย เช่น กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม กระบวนการถอดบทเรียน กระบวนการใช้KM ในการพัฒนาตนเอง

ตอนนี้ยังเพิ่งเป็นการเริ่มทดลองทำที่ อบต.วัดดาว จ.สุพรรณบุรี โดยมาร่วมมือกับอบต.วัดดาว โรงเรียน และ ชุมชน ซึ่งตอนนี้เราพบว่าถ้าเราไปเริ่มที่ม.1-3 ไม่ทันแล้ว จึงเริ่มพัฒนาที่เด็กชั้นประถมปีที่ 4-6 ถ้าเราสามารถพัฒนาในตัวเขาได้ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นในเรื่องการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และฝึกทักษะชีวิตของเด็ก ทำเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนเห็นกระบวนการเรียนรู้ที่เราทำ ที่สำคัญสรรส.ให้เครื่องมือถอดบทเรียนเมื่อเด็กปฏิบัติงานอะไรก็ตามแล้วถอดบทเรียนจะทำให้เขาเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้แบบ Learning by Doing มากขึ้น

ที่ผมมองคือเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองจะลุกขึ้นมาให้เด็กมีโอกาสในการฝึกฝนนิสัยตนเอง ซึ่งโรงเรียนทำอยู่แล้ววันจันทร์ - วันศุกร์ สำหรับวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เด็กๆ ว่าง ผมก็พยายามดึงผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วม เราเสนอวิธีการให้ผู้ปกครองทำโดยที่ไม่เป็นภาระอะไร ขอให้ลูกเขาได้ทำในชีวิตประจำวัน เช่น เขาฝึกให้ลูกทำอาหารบ้าง พับผ้าบ้าง ดูแลห้องน้ำ ฯลฯ และเราใช้การแชร์ของวงผู้ปกครองมาเล่าสู่กันฟังถึงวิธีการเลี้ยงลูกของแต่ละคน แต่สำคัญเราต้องทำกันอย่างต่อเนื่อง หลังจากเวทีเป้าหมายชีวิตในวันนี้แล้ว ทางโรงเรียนจะรับช่วงต่อโดยเราจะมีสมุดบันทึกการเรียนรู้ของเยาวชน เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตประจำวัน ถือเป็นเครื่องมือติดตามประเมินผล ซึ่งเด็กต้องบันทึกเป็นรายวัน มีประจำตัวคนละ 1 เล่ม ครูประจำชั้นมีหน้าที่ดูแล ทำต่อเนื่องจากเวทีนี้ ที่เด็กๆ ได้ประเมินนิสัยตัวเองดี ไม่ดี และต้องการปรับปรุง ทุกสิ้นเดือนเด็กๆ ก็จะนำนิสัย 15 ข้อมาประเมินใหม่ว่าดีขึ้นหรือไม่อย่างไร เราเน้นผลลัพธ์เป็นตัวตั้ง ที่ตั้งเอาไว้วันเด็กปีหน้า เราจะมีตัวอย่างของเด็กที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและตัวผู้ปกครองด้วยมาเป็น Best Practice ตอนนี้เหมือนกับว่าเด็กกำลังทำโครงการภายใต้การใช้ชีวิตประจำวันในการพัฒนาตัวเอง

เราคิดว่าถ้าเราสามารถทำให้เกิดสิ่งดีๆ อย่างนี้ได้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนจะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ต่อไปถ้าเราไม่อยู่เขาก็ทำกันได้โดยธรรมชาติ เมื่อก่อนเราพบว่าที่เราไปพัฒนาในระดับเยาวชน จะทำเป็นลักษณะ Project Based แล้วพอโครงการจบก็จบไป แต่โจทย์ตรงนี้เราต้องการพัฒนาเด็กแต่เราให้ความสำคัญไม่ใช่เด็กเพียงอย่างเดียว แต่เราจะดูสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กและเราพยายามทำให้ระบบความสัมพันธ์ที่อยู่รอบตัวเด็กเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เอื้อต่อเด็กต่อไปในอนาคต”.

นายประทีพ รัศมี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดดาว กล่าวถึงโครงการฯ นี้ว่า “ตอนนี้อบต.เราจับมือกับสรส.ทำโครงการนี้ ที่โรงเรียนวัดดอนตาจีน และโรงเรียนวัดคูบัว หมู่ที่ 7,8,9 เพราะทุกวันนี้เด็กมีปัญหา ถูกสื่อที่รุ่มล่อม การสื่อสารนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้เด็กเขาหลงทาง เพราะฉะนั้นเราต้องให้เขามีสติและดึงให้เขากลับมา แล้วเขาจะได้ฝึกฝนว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด สิ่งไหนควรทำ ไม่ควรทำ เพื่อชีวิตตัวเอง ผมเป็นผู้บริหารท้องถิ่นก็อยากให้ท้องถิ่นมีคนดีขึ้นมาทดแทน แต่การทำให้ท้องถิ่นดีก็ต้องเริ่มต้นที่ตัวคน ต้องไปเริ่มต้นที่เด็ก ถ้าเด็กเขาดี สถาบันครอบครัวดีก็จะทำให้ชุมชนดีไปด้วย สำหรับกระบวนการบ่มเพาะ ผมคิดว่าต้องใช้เวลา ต้องทำไปเรื่อยๆเพราะเราต้องแข่งกับโลกโซเชียล ถ้าเราหยุดเด็กก็จะหลุดมือไปได้ กระบวนการที่จะให้เป็นเด็กดี เราต้องมีการดูแล วางแผน และต้องมีเครือข่ายมาช่วยกัน ที่ทำทุกวันนี้ ทำควบคู่กันไปทุกภาคส่วน ผู้ปกครองก็ต้องรับรู้ด้วย ครูเขาก็มาช่วยและได้ประโยชน์ด้วยเพราะสอดคล้องกับเรื่องของหลักสูตร ถ้าอย่างนี้ก็ win win ทุกคนมีส่วนร่วมได้หมด ผมมีจุดมุ่งหมายอยากให้ชุมชนเป็นสังคมที่น่าอยู่ สร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาไม่ให้โกง เพราะถ้าเราสร้างคนดีขึ้นมาเยอะๆ ก็มีความสุขในบั้นปลายชีวิตด้วย”.